

مبلمان شهری:

ابزاری جهت ارتقای کیفیت فضاهای شهری

مهندس عسگری

محمد جواد ولای

www.ketab.ir

سرشناسه	: عسگری، مجید، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: Asgari, Majid مبلمان شهری : ابزاری جهت ارتقای کیفیت فضاهای شهری/ تألیف مجید عسگری، محمدجواد فولادی.
مشخصات نشر	: تهران: نشر انتخاب، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰ ص. : مصور، جدول، نمودار.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۷۹-۰۳-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه : ص. [۱۲۰]-۱۲۲.
عنوان دیگر	: ابزاری جهت ارتقای کیفیت فضاهای شهری .
موضوع	: زیباسازی شهری
موضوع	: Urban beautification
موضوع	: خدمات شهری
موضوع	: Municipal services
موضوع	: طراحی و برنامه ریزی
موضوع	: City planning - Design
موضوع	: زیبایزی شهری -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	: Urban beautification -- Iran -- stu.
موضوع	: شهرسازی -- ایران -- طرح و برنامه ریزی -- نمونه پژوهی
موضوع	: City planning -- Iran -- Design studies
شناسه افزوده	: فولادی، محمد. رد، ۱۳۶۳ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ ع ۵۴، ۹۰۵۱، ۴
رده بندی دیویی	: ۷۲۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۴۱۴۲۸

نشر انتخاب

ناشر کتاب های دانشگاهی

مبلمان شهری: ابزاری جهت ارتقای کیفیت فضاهای شهری

مجید عسگری، محمد جواد فولادی

| حروف چینی نسیم ناصری مقدم | چاپ و صحافی موسسه مهراد |

| چاپ اول ۱۳۹۷ | شمارگان ۱۰۰ جلد |

| شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۷۹-۰۳-۷ |

حق چاپ محفوظ است

خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، شماره ۱۲۶، طبقه چهارم

nashreentekhab.com

پیشگفتار

شهر موجودی است زنده و فعال که با نبض زندگی و نیازهای روزمره مردم در تپش است. این موجود زنده و فعال، باید متناسب با شرایط عصر خود، برای پاسخ گویی به نیازهای جدید به اسباب و تجهیزاتی خاص مجهز شود. هم زمان با این تپش است که شهر و فضاهای مختلف آن بستر و ظرف مناسبی برای انواع فعالیت های فردی یا گروهی شهروندان می شود. دامنه مفهومی و کاربردی مبلمان شهری بسیار گسترده است. مبلمان شهری به مجموعه وسیعی از وسایل، اشیاء، دستگاه ها، نمادها، عناصر، فضاها و عناصری گفته می شود که چون در خیابان و در کل فضای باز شهر نصب شده اند، استفاده عمومی دارند، به این اصطلاح معروف شده اند. در مجموع، مبلمان شهری اجزا و امکاناتی هستند که با ویژگی های مختلف خود همچون رنگ، شکل، فراوانی، نوع مکان گیری مناسب و غیره در ارتقای کیفیت و کمیت محیط، ویژگی های بصری، خدمت رسانی به مردم و رفع نیازهای مختلف آنها نقشی قابل توجه بر عهده دارند. زمانی این اجزا و امکانات مبلمان شهری تلقی می شوند که اولاً، در فضاهای باز شهری مکان یابی شده و کارکرد عمومی داشته باشند و دوم اینکه وجود آنها در فضای شهری نیازی از نیازهای عمومی شهروندان را تأمین کنند. در واقع حذف مبلمان شهری از فضاهای شهری یا نامناسب بودن آنها، موجب ناکارایی و اختلال در عملکرد نظام شهری می شود و نیاز به تعداد شهروندان بی پاسخ می مانند. نقش اصلی مبلمان شهری در سطح خیابان ها و فضاهای شهری، مکان هایی است که زبان ناطق هویت انسان و منظر شهری مطلوب باشد. مبلمان شهری خود انواع مختلفی دارد که هر کدام، از حیطه طراحی شهری، در راستای هویت شهر و سیمای آن گام بر می دارد و آینه ای از فرهنگ شهر است، که از انواع این مبلمان می توان به صندلی ها و نیمکت ها، ایستگاه های اتوبوس، سطل های زباله، بیلبردها و تابلوهای آگهی، نمادهای شهری و... اشاره کرد که خصوصیات منحصر به فرد هر کدام از این مبلمان ها نیز از اهمیت خاصی برخوردار است، چرا که با طراحی درست و مناسب هر کدام از آنها با توجه به خصوصیات و نحوه مکان یابی مناسب، می توانند در

جهت تأمین نیاز شهروندان و القاء هویت آنها نقش موثری را ایفا کنند. اجزای مبلمان شهری، سه ویژگی اساسی دارند: کارکردی بودن، زیبایی و هویت مند بودن است که در صورت داشتن هر سه ویژگی، می تواند نیاز عملکردی، بصری و هویتی شهروندان را همزمان برآورده سازد. البته این امر، مستلزم در نظر گرفتن مقوله های متعددی در طراحی اجزای مبلمان شهری است که نه تنها رنگ، هماهنگی با محیط پیرامون، دوام، ایمنی و اقتصادی بودن آنها مورد نظر است، بلکه باید از نظر عملکردی، بانمایی مناسبی در سطح شهر داشته باشند تا بتوانند پاسخگوی نیاز شهروندان باشند.

نگارندگان ۱۳۹۷

فهرست مطالب

فصل اول: فضای شهری

- ۱-۱- فضا.....
- ۲-۱- فضای عمومی.....
- ۳-۱- فضای شهری.....
- ۴-۱- فضای شهری - ساخت شهر.....
- ۵-۱- فضای شهری - محتوا.....
- ۶-۱- فضای شهری - مالکیت.....
- ۷-۱- فضای شهری - فرم.....
- ۸-۱- پویایی فضاهای شهری.....
- ۹-۱- اهمیت موضوع پویایی در فضای شهری.....
- ۱۰-۱- تعاریفی از پویایی شهری و ابعاد آن.....
- ۱۱-۱- شاخص‌های فضاهای شهری.....
- ۱۲-۱- فعالیت در فضاهای عمومی.....
- سه گونه از فعالیت‌های عابران پیاده.....
- ۱-۱۲-۱- فعالیت‌های ضروری.....
- ۲-۱۲-۱- فعالیت‌های اختیاری (فراغت شهری).....
- ۳-۱۲-۱- فعالیت‌های اجتماعی.....
- ۷-۱- صفات اصلی فضاهای شهری.....
- ۱-۷-۱- زیبایی.....
- ۲-۷-۱- جاذبه.....
- ۳-۷-۱- روزآمدی.....
- ۴-۷-۱- ایمنی و امنیت.....
- ۵-۷-۱- راحتی، آسایش و آرامش.....
- ۶-۷-۱- دسترسی آسان.....
- ۷-۷-۱- مقیاس انسانی.....
- ۸-۷-۱- هویت.....

۲۷	۱-۷-۹- پاسخگویی به نیازهای فرهنگی جامعه
۲۸	۱-۷-۱۰- تقویت حس وحدت در جامعه
۲۹	۱-۸- کیفیت فضاهای شهری
۳۰	۱-۸-۱- راحتی
۳۰	۱-۸-۲- آسایش
۳۱	۱-۹- خصوصیات فضای شهری
۳۱	۱-۹-۱- ایمنی
۳۲	۱-۹-۲- سرزندگی
۳۲	۱-۹-۳- خودمانی بودن فضای
۳۳	۱-۹-۴- خوانایی
۳۴	۱-۹-۵- دعوت‌کنندگی فضای
۳۸	فصل دوم: ضوابط عملی طراحی شهری برای فضاهای عمومی
۳۹	۱-۲- نحوه ایجاد و خلق فضاهای شهری
۴۰	۲-۲- ساختار فضایی شهر
۴۱	۲-۳- ضوابط عملی طراحی (برای فضای شهری)
۴۲	۲-۴- تحلیل ضوابط عملی طراحی در محدوده
۵۶	فصل سوم: کیفیت محیط شهری
۵۷	۱-۳- کیفیت محیط شهری
۵۷	۱-۳-۱- پیشینه مفهوم کیفیت محیط شهری
۵۹	۱-۳-۲- تعریف مفهوم کیفیت محیط شهری
۶۳	۱-۳-۳- دیدگاه‌های نظری کیفیت محیط شهری و مولفه‌های تاثیرگذار بر این مفهوم
۸۴	فصل چهارم: مبلمان شهری
۸۵	۱-۴- مقدمه
۸۵	۲-۴- تعاریف مبلمان شهری
۸۸	۳-۴- کارکردهای مبلمان شهری
۸۹	۴-۴- چالش‌های فراروی مبلمان شهری

۹۰	۵-۴- لزوم توجه به مبلمان شهری
۹۲	۶-۴- مبلمان شهری و نیاز شهروندان
۹۳	۷-۴- مبلمان شهری و آرامش ذهنی شهروندان
۹۶	فصل پنجم: عناصر مبلمان شهری
۹۷	۱-۵- عناصر و تسهیلات گذران اوقات فراغت
۹۷	۲-۵- عناصر زیستی، محیطی و بهداشتی
۹۷	۳-۵- عناصر اطلاع رسانی
۹۸	۴-۵- عناصر و تسهیلات ترافیکی (سواره و پیاده)
۹۹	۵-۵- عناصر تاسیسات و تجهیزات شهری
۱۰۲	۶-۵- نقش و اهمیت برخی از عناصر مبلمان در فضاهای شهری
۱۰۲	۱-۶-۵- نیمکت ها و سکوها
۱۰۳	۲-۶-۵- اسباب بازی ها و مبلمان بازی کودکان
۱۰۳	۳-۶-۵- طراحی، ساخت و مکان یابی سایبان برای کودکان
۱۰۴	۴-۶-۵- تندیس ها و نمادهای شهری
۱۰۴	۵-۶-۵- آب نماها، آب فشان ها و فواره ها
۱۰۵	۶-۶-۵- طراحی و مکان یابی
۱۰۵	۷-۶-۵- گل جای ها
۱۰۶	۸-۶-۵- محل استقرار پرندگان
۱۰۶	۹-۶-۵- تابلوها و علائم
۱۰۷	۱۰-۶-۵- باجه ها و سایبان ها
۱۰۸	۱۱-۶-۵- انواع سایبان ها و باجه ها
۱۰۸	۱۲-۶-۵- باجه های تلفن
۱۰۹	۱۳-۶-۵- سطل های زباله
۱۰۹	۱-۱۳-۶-۵- انواع سطل های زباله
۱۱۰	۲-۱۳-۶-۵- طراحی، مکان یابی و آرایش فضایی
۱۱۱	۱۴-۶-۵- ادوات آتش نشانی
۱۱۲	۱۵-۶-۵- صندوق های پستی

۱۱۲	۵-۶-۱۶- آبخوری‌ها
۱۱۳	۵-۶-۱۷- پارکومتر (توقف‌سنج)
۱۱۳	۵-۶-۱۸- برج‌های ساعت
۱۱۳	۵-۶-۱۹- ایستگاه‌های اتوبوس
۱۱۴	فصل ششم: طراحی مبلمان شهری
۱۱۵	۶-۱- معیارها و ملاحظات کلی در طراحی مبلمان شهری
۱۱۶	۶-۲- اهداف طراحی مبلمان شهری
۱۱۹	۶-۳- تأثیر اقلیم، فضای سبز، مصالح، رنگ در مبلمان شهری
۱۲۲	فصل هفتم: اقلیم و طراحی مبلمان شهری
۱۲۳	۷-۱- ملاحظات کلی مبلمان در شرایط اقلیمی گوناگون
۱۲۳	۷-۱-۱- جغرافیای طبیعی شهر
۱۲۳	۷-۱-۲- دما
۱۲۴	۷-۱-۳- بارش
۱۲۴	۷-۱-۴- باد
۱۲۵	۷-۱-۵- نور
۱۲۵	۷-۲- نقش اقلیم در طراحی مبلمان شهری
۱۲۶	۷-۳- اجزا و عناصر مبلمان شهری در شهر یزد
۱۳۱	۷-۴- نکات کلیدی در طراحی و مناسب‌سازی مبلمان شهری شهر یزد
۱۳۱	۷-۵- تجزیه و تحلیل وضعیت کمی و کیفی مبلمان شهری در شهر یزد
۱۳۱	۷-۵-۱- نقش نهادها در بهبود مبلمان شهری
۱۳۲	۷-۵-۲- میزان مراجعه شهروندان به شهرداری‌ها
۱۳۲	۷-۵-۳- میزان آگاهی شهروندان از وظایف شهرداری‌ها
۱۳۳	۷-۵-۴- میزان رضایت شهروندان از وظایف شهرداری‌ها در جهت بهبود مبلمان شهری
۱۳۴	۷-۶- آزمون فرضیات
۱۳۹	منابع